

Projekt přeměny a insolvence

Pokud se jedná o šestou směrnici Rady 82/891/EHS ze dne 17. prosince 1982, zapracovanou do českého právního řádu zákonem o přeměnách obchodních společností a družstev, její článek 12, ve spojení s články 21 a 22 uvedené směrnice, musí být vykládán v tom smyslu, že nebrání tomu, aby věřitelé rozdělované společnosti, jejichž pohledávky vznikly před rozdělením a kteří nevyužili prostředky ochrany stanovené ve vnitrostátní právní úpravě na základě uvedeného článku 12, mohli podat odpůrčí žalobu po uskutečnění rozdělení, a to za účelem prohlášení neúčinnosti rozdělení vůči nim, a navrhnout exekuční nebo zajišťovací opatření týkající se majetku, který byl převeden na nově založenou společnost. Článek 19 šesté směrnice, ve spojení s články 21 a 22 uvedené směrnice, který upravuje režim neplatnosti rozdělení, musí být vykládán v tom smyslu, že nebrání tomu, aby věřitelé rozdělované společnosti podali po uskutečnění rozdělení odpůrčí žalobu, která nenarušuje platnost tohoto rozdělení, ale pouze umožňuje, aby toto rozdělení bylo vůči těmto věřitelům neúčinné. Uvedené články směrnice, které chrání věřitele rozdělované společnosti, stanoví minimální systém ochrany věřitelů před újmou, která jim může být rozdělením způsobena. Nevylučují však uplatnění další ochrany, která je (může být) stanovena na ochranu těchto věřitelů národními právními úpravami. Otázka, zda k ochraně věřitelů obsažené v zákoně o přeměnách přistupuje i další ochrana, tj. možnost napadat přeměnu na základě odpůrčích žalob se tudíž posuzuje podle národní (české) právní úpravy.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky č.j. 29 ICdo 133/2020-148 ze dne 30.9.2022)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobce UbrIS v. o. s., se sídlem v P., jako insolvenčního správce dlužníka Smusta a. s., zastoupeného Mgr. M.B., advokátem, se sídlem v P., proti žalovaným 1/ CENTRAL GROUP Prague Real Expo a. s., se sídlem v P., a 2/ CENTRAL GROUP 23. investiční a. s., se sídlem v P., o odpůrčí žalobě, vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 191 ICm 3635/2016, jako incidenční spor v insolvenční věci dlužníka Smusta a. s., se sídlem v P., vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. MSPH 91 INS 13526/2015, o dovolání žalobce proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 28. května 2020, č. j. 191 ICm 3635/2016, 101 VSPH 754/2019-126 (MSPH 91 INS 13526/2015), tak, že rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 28. května 2020, č. j. 191 ICm 3635/2016, 101 VSPH 754/2019-126 (MSPH 91 INS 13526/2015), se zrušuje a věc se vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

1. Žalobou doručenou Městskému soudu v Praze (dále jen „insolvenční soud“) dne 10. října 2016 se žalobce (UbrIS v. o. s., jako insolvenční správce dlužníka Smusta a. s.) domáhal proti žalovaným (1/ CENTRAL GROUP Prague Real Expo a. s. a 2/ CENTRAL GROUP 23. investiční a. s.) neúčinnosti projektu rozdělení společnosti CENTRAL GROUP Karlovy Vary a. s. odštěpením sloučením odštěpované části jmění s nástupnickou společností CENTRAL GROUP Prague Real Expo a. s., který byl uzavřen dne 27. února 2012 a zveřejněn ve Sbírce listin dne 28. února 2012 (dále jen „Projekt rozdělení“).

2. Rozsudkem ze dne 7. srpna 2019, č. j. 191 ICM 3635/2016-75, insolvenční soud odpůrcí žalobu zamítl (bod I. výroku) a rozhodl o náhradě nákladů řízení (bod II. výroku).

3. Insolvenční soud vyšel z toho, že:

[1] Kupní smlouvou ze dne 1. října 2008 uzavřenou mezi Ing. J.S. a I.S. jako prodávajícími a dlužníkem (tehdy podnikajícím pod obchodní firmou CENTRAL GROUP Karlovy Vary a. s.) jako kupujícím se prodávající zavázali převést na kupujícího vlastnické právo k pozemkům v katastrálním území Kolová a kupující se zavázal zaplatit prodávajícím kupní cenu ve výši 83 754 900 Kč. Kupní cena měla být uhrazena ve dvou částech za podmínek blíže specifikovaných v kupní smlouvě. První část kupní ceny byla stanovena ve výši 10 mil. Kč, druhá část kupní ceny činila 73 754 900 Kč.

[2] Dlužník se po prodávajících žalobou podanou u Okresního soudu v Karlových Varech domáhal zaplacení částky 10 mil. Kč. Řízení bylo vedeno pod sp. zn. 13 C 425/2009 a bylo pravomocně ukončeno rozsudkem Krajského soudu v Plzni ze dne 15. prosince 2014, č. j. 18 Co 347/2014-594, který potvrdil rozsudek Okresního soudu v Karlových Varech ze dne 20. března 2014, č. j. 13 C 425/2009-516, jímž byla žaloba o zaplacení částky 10 mil. Kč zamítnuta.

[3] Dne 15. února 2012 byla u Katastrálního úřadu pro Karlovarský kraj, katastrální pracoviště Karlovy Vary, ohlášena změna údajů o vlastníku nebo jiném oprávněném k zápisu do katastru nemovitostí tak, že byla ohlášena „změna názvu, adresy a IČ ze společnosti CENTRAL GROUP Karlovy Vary a. s. na společnost CENTRAL GROUP Prague Real Expo a. s.“.

[4] Projektem rozdělení došlo k rozdělení odštěpením sloučením, kdy rozdělovanou společností byl dlužník a nástupnickou společností první žalovaný. Z rozdělované společnosti přešla na nástupnickou společnost část jmění blíže specifikovaná v tomto projektu, tvořená zejména nemovitostmi v katastrálním území Hory u Jenišova. Rozhodným dnem byl určen 1. srpen 2011.

[5] Žalobou podanou dne 16. prosince 2011 u Obvodního soudu pro Prahu 4 se prodávající domáhali po dlužníkovi zaplacení částky 73 754 900 Kč s příslušenstvím. Žaloba byla doručena dlužníku dne 29. února 2012.

[6] Insolvenční řízení na majetek dlužníka bylo zahájeno dne 25. května 2015 insolvenčním návrhem dlužníka.

[7] Usnesením ze dne 12. října 2015, č. j. MSPH 91 INS 13526/2015-A-18, insolvenční soud zjistil úpadek dlužníka a prohlásil konkurs na jeho majetek.

4. Na tomto základě, cituje § 235, § 239 a § 242 zákona č. [182/2006](#) Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenčního zákona), insolvenční soud uvedl, že pro určení neúčinnosti posuzovaného úkonu jako úmyslně zkracujícího musí být splněny následující podmínky: a/ musí jít o úkon, kterým dlužník zkrátil možnost uspokojení věřitelů nebo zvýhodnil některé věřitele na úkor jiných, b/ musí jít o úmyslné zkrácení uspokojení věřitele, byl-li tento úmysl druhé straně znám, a c/ musí jít o úkon, který byl učiněn v posledních pěti letech před zahájením insolvenčního řízení.

5. Insolvenční soud se zabýval úmyslem dlužníka obohatit se Projektem rozdělení na úkor prodávajících a uvedl, že tento projekt byl uzavřen 27. února 2012 a zveřejněn 28. února 2012, tedy předtím, než byli zúčastnění zpraveni o žalobě podané prodávajícími, která byla doručena dlužníku dne 29. února 2012. Vzhledem k tomu, že zákon č. [125/2008](#) Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev (dále jen „zákon o přeměnách“), neukládá povinnost zachovat při rozdělení odštěpením se vznikem jedné či více nových obchodních společností rovnoměrnost mezi rozdělovaným majetkem, právy a povinnostmi, nelze vyloučit ani jinou míru uspokojení věřitelů. Navíc zákon o přeměnách obsahuje některá ustanovení o ochraně věřitelů a dlužníků při rozdělení,

konkrétně § 257 odst. 1 a 2 obsahuje ručení za dluhy rozdělované společnosti i za dluhy, které přešly v důsledku odštěpení na nástupnickou společnost. Nelze tak usuzovat, že dlužník přistoupil k přeměně společnosti se záměrem zkrátit uspokojení věřitelů - prodávajících, když o podané žalobě v té době ani nevěděl. V řízení nebylo prokázáno, že by dlužník věděl, že projektem rozdělení úmyslně zkracuje své věřitele.

6. K odvolání žalobce Vrchní soud v Praze v záhlaví označeným rozsudkem potvrdil rozsudek insolvenčního soudu (první výrok) a rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení (druhý výrok).

7. Včas podanou žalobu měl odvolací soud ve vztahu k druhému žalovanému za nedůvodnou, maje za to, že ve sporu není pasivně legitimován. Nebyl totiž stranou Projektu rozdělení (není nástupnickou společností ani rozdělovanou společností), proto u něj nepřichází v úvahu povinnost vydat dlužníkovo plnění do majetkové podstaty.

8. U prvního žalovaného, který je nástupnickou společností dlužníka, považoval odvolací soud za zásadní, zda může být rozdělení společnosti neúčinným právním úkonem podle § 235 a násl. insolvenčního zákona.

9. Přitom zdůraznil, že konstrukce přeměn je vybudována na pravidlu, že po zápisu přeměny do obchodního rejstříku je tento proces, bez ohledu na míru porušení zákona, ke kterému při něm došlo, právně nezvratitelný.

10. Účelem právní úpravy neúčinnosti právních úkonů v insolvenčním zákoně je chránit nezajištěné věřitele před nelegitimním úbytkem dlužníkova majetku, jenž má obecně sloužit k uspokojení jejich pohledávek. Oproti tomu při přeměně nedochází k úbytku majetku (aktiv) rozdělované společnosti v důsledku převodu majetku na jinou osobu, nýbrž k přechodu jmění (aktiv i pasiv) na nástupnickou společnost. Aktiva a pasiva nelze oddělit, proto nelze podle § 239 odst. 4 v návaznosti na § 236 odst. 1 a 2 insolvenčního zákona zavázat nástupnickou společnost k převodu majetku získaného v rámci přeměny do majetkové podstaty a ponechat této společnosti pasiva.

11. Dále odvolací soud uvedl, že o neúčinnost podle § 240 insolvenčního zákona nejde, neboť na nástupnickou společnost přechází jmění včetně případných práv a povinností z pracovněprávních vztahů a tato společnost neposkytuje rozdělované společnosti žádné plnění (nejde o obchod).

12. Ze stejných důvodů je vyloučena neúčinnost podle § 241 insolvenčního zákona, neboť nástupnická společnost není v postavení věřitele, který by byl na rozdíl od ostatních věřitelů zvýhodněn uskutečněnou přeměnou. Navíc nástupnická společnost není osobou, která přeměnou získala na úkor ostatních věřitelů vyšší uspokojení, než jaké by jí náleželo v konkursu.

13. Rovněž není aplikovatelný § 242 insolvenčního zákona, neboť ten (stejně jako § 240 a § 241 insolvenčního zákona) předpokládá, že dojde v důsledku neúčinného právního úkonu ke zkrácení všech věřitelů dlužníka. Přeměna však bude pro některé věřitele naopak výhodná (např. přejdou-li závazky rozdělované osoby na lépe prosperující společnost). Jak správně konstatoval insolvenční soud, v důsledku přeměny nelze vyloučit jinou míru uspokojení věřitelů, neboť zákon neukládá (ani nemůže ukládat) rovnoměrnost mezi rozdělovaným majetkem, právy a povinnostmi; kdyby taková rovnoměrnost měla být zachována, pak by přeměna ve většině případů ztrácela smysl.

14. Při zhoršení dobytnosti (pohledávky) poskytuje zákon o přeměnách věřitelům unikátní ochranu v § 35 až § 39 a při rozdělení i další ochranu v § 257 a násl.

15. Kdyby bylo možné dosáhnout odpůrcí žalobou vyslovení neúčinnosti přeměny rozdělením, nezasáhla by tato neúčinnost jen jednoho věřitele, jako je tomu u jiných odpůrcích žalob, nýbrž by byli výrazně ovlivněni i všichni věřitelé, kteří uzavřeli smlouvy s nástupnickou společností až po

realizované přeměně, čímž by byla zásadně narušena právní jistota, s níž vstupovali do právního vztahu s nástupnickou společností na základě její znalosti po přeměně rozdělení. Přitom by šlo o věřitele, kteří z hlediska § 235 a násl. insolvenčního zákona nebyli žádným způsobem účastníky na rozdělení, tj. na tvrzeném neúčinném úkonu.

16. Jestliže prodávající nevyužili ochrany, kterou jim poskytuje zákon o přeměnách, pak jejich potenciální znevýhodnění nelze nahradit odpůrcí žalobou a zjištěním neúčinnosti právního úkonu. Jinými slovy, není dána příčinná souvislost mezi případným zkrácením možnosti uspokojení prodávajících a realizovaným rozdělením dlužníka, neboť prodávající se mohli domáhat ochrany podle zákona o přeměnách.

17. Projekt rozdělení podle zákona o přeměnách tak podle odvolacího soudu nelze napadnout odpůrcí žalobou a nelze vyslovit jeho neúčinnost podle § 235 a násl. insolvenčního zákona.

18. Proti rozsudku odvolacího soudu podal žalobce dovolání (doplněné podáním z 25. srpna 2020), jež má za přípustné pro řešení otázek procesního a hmotného práva, které nebyly dosud v rozhodovací praxi Nejvyššího soudu vyřešeny, uplatňuje dovolací důvod podle § 241a odst. 1 zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“), tj. nesprávné právní posouzení věci, a navrhuje, aby dovolací soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

19. Přípustnost dovolání spatřuje dovolatel v řešení těchto otázek:

[1] Může insolvenční správce v insolvenčním řízení odporovat odpůrcí žalobou podle § 235 a násl. insolvenčního zákona projektu rozdělení dlužníka odštěpením sloučením s nástupnickou společností podle zákona o přeměnách?

[2] Může být projekt rozdělení dlužníka odštěpením sloučením s nástupnickou společností realizovaný podle zákona o přeměnách neúčinným právním úkonem podle § 235 a násl. insolvenčního zákona, pokud vlastní kapitál dlužníka (rozdělované společnosti) vykázaný v zahajovací rozvaze je v rozporu s § 266 zákona o přeměnách nižší než jeho základní kapitál?

[3] Může insolvenční správce odporovat v insolvenčním řízení projektu rozdělení dlužníka odštěpením sloučením s nástupnickou společností realizovaném podle zákona o přeměnách odpůrcí žalobou podanou proti věřiteli dlužníka, jehož pohledávka přešla v rámci přechodu odštěpeného jmění na nástupnickou společnost dlužníka společně s jediným bonitním majetkem dlužníka, z něhož mohl být závazek uhrazen, a u takového věřitele jde o osobu, která měla z projektu rozdělení dlužníka prospěch ve smyslu § 237 insolvenčního zákona? Má takový věřitel povinnost vydat plnění, kterého se mu dostalo z neúčinného projektu přeměny na splnění jeho pohledávky, do majetkové podstaty dlužníka?

20. K jednotlivým otázkám dovolatel argumentuje následovně:

[1] K možnosti odporovat Projekt rozdělení.

21. Podle dovolatele lze odporovat projektu rozdělení podle zákona o přeměnách způsobem uvedeným v § 235 a násl. insolvenčního zákona. Potud napadené rozhodnutí spočívá na nesprávné aplikaci § 235, § 240, § 241 a § 242 insolvenčního zákona.

22. Z insolvenčního zákona totiž plyne, že neúčinným právním úkonem dlužníka může být jakýkoliv právní úkon, jehož následkem by v insolvenčním řízení došlo ke snížení či zhoršení uspokojení pohledávek insolvenčních věřitelů nebo by se uspokojení pohledávky některého z věřitelů dlužníka oproti pohledávkám jiných věřitelů zlepšilo. Z obecné definice pak nevyplývá, že by některé právní

úkony dlužníka nemohly být neúčinné.

23. Zákon o přeměnách výslovně upravuje pouze pravidla o přezkumu platnosti přeměny (v § 52 a násl.) a znemožňuje napadání přeměny, aniž by rušil možnost dovolat se její neúčinnosti (§ 56). Kdyby neúčinnost projektu přeměny byla vyloučena ze soudního přezkumu, stanovil by tak zákon o přeměnách výslovně.

24. Samotná okolnost, že projektem přeměny dochází nejen k přesunu majetku, ale i závazků, nemůže být důvodem vyloučení neúčinnosti projektu přeměny. Při neúčinnosti projektu přeměny by nenastala situace, kdy by nástupnická společnost byla povinna vydat majetek, který na ni přešel projektem přeměny do majetkové podstaty dlužníka, zatímco nástupnické společnosti by zůstaly závazky dlužníka. Uvedená situace by byla řešena podle § 236 insolvenčního zákona, podle něhož není-li možné vydat do majetkové podstaty původní dlužníkovu plnění z neúčinného úkonu, musí být poskytnuta rovnocenná náhrada. Do majetkové podstaty by tak náležel ekvivalent „neadekvátního rozdílu mezi přešlými aktivy a pasivy dlužníka“. Navíc nejen v případě projektu přeměny dochází k přechodu závazků společně s převáděným majetkem, např. též na základě smlouvy o prodeji závodu.

25. Právní úprava neúčinnosti podle insolvenčního zákona se tak musí prosadit vždy ve vztahu k úkonům dlužníka, jehož úpadek je zjištěn pravomocným rozhodnutím insolvenčního soudu v rámci probíhajícího insolvenčního řízení.

26. Podle dovolatele lze aplikovat § 240 insolvenčního zákona bez ohledu na to, že nástupnická společnost neposkytuje v rámci projektu přeměny rozdělované společnosti protiplnění. Neúčinnost právních úkonů bez přiměřeného protiplnění totiž nelze vztahovat pouze na plnění dlužníka v rámci synalagmatických právních vztahů; opačný závěr by odporoval § 240 insolvenčního zákona. V souvislosti s projektem přeměny je pak nutné zkoumat i to, zda projekt přeměny přinesl dlužníkovi prospěch, tedy zda je projekt přeměny rozdělované společnosti ve svém důsledku ku prospěchu činnosti dlužníka a zda nemá negativní vliv na uspokojení pohledávek dlužníkových věřitelů.

27. V souvislosti s § 241 insolvenčního zákona dovolatel uvádí, že u projektu přeměny nelze vyloučit ani neúčinnost zvýhodňujících právních úkonů dlužníka z důvodu, že nástupnická společnost nemá při přeměně postavení věřitele dlužníka (rozdělované společnosti), který by mohl být na rozdíl od ostatních věřitelů zvýhodněn uskutečněnou přeměnou. V souvislosti s tím je zapotřebí zkoumat, zda se některému z věřitelů dostane následkem projektu přeměny lepšího uspokojení pohledávky, než jakého by se mu dostalo v konkursu, a to výlučně proto, že závazek dlužníka uspokojit takovou pohledávku přešel na nástupnickou společnost společně s majetkem, který vzhledem ke své hodnotě umožňuje vyšší míru uspokojení věřitele, než by tomu bylo v konkursu dlužníka. Přitom zvýhodněný věřitel se nemusí podle § 241 insolvenčního zákona vždy účastnit na neúčinném úkonu dlužníka, postačí, že bude následkem projektu přeměny lépe uspokojen než v konkursu dlužníka.

28. Dovolatel rovněž nesouhlasí s tím, že projekt přeměny nemůže naplnit znaky úmyslně zkracujícího právního úkonu podle § 242 insolvenčního zákona. Z toho, že zákon o přeměnách neukládá, aby při přeměně byla zachována rovnoměrnost mezi rozdělovaným majetkem, právy a povinnostmi, nelze dovozovat, že by aproboval, že přeměna povede k úpadku dlužníka a k tomu, že část věřitelů, jejichž pohledávky přejdou na nástupnickou společnost, bude (z důvodu nerovnoměrného rozdělení majetku, práv a povinností) plně uspokojena, kdežto část pohledávek, u nichž zůstane zavázaným dlužník, bude uspokojena jen částečně nebo vůbec. Z citovaného ustanovení rovněž nevyplývá, že by neúčinným právním úkonem měli být úmyslně zkráceni všichni věřitelé.

29. Dovolatel je tak přesvědčen, že projekt přeměny může naplňovat znaky neúčinného právního úkonu ve smyslu § 235 a násl. insolvenčního zákona přesto, že zákon o přeměnách obsahuje zvláštní

ustanovení na ochranu věřitelů. V případě ručení nástupnických společností nedojde-li k ocenění jmění, které má přejít podle projektu rozdělení na nástupnickou společnost, ručí nástupnická společnost pouze do výše částky, o níž se v důsledku přeměny změnila výše jejího vlastního kapitálu; ta představuje pouze účetní a nikoliv reálnou hodnotu jmění, od níž by se odvíjela míra uspokojení pohledávek věřitelů, kdyby k přeměně nedošlo. Poskytnutí dostatečné jistoty též není dostatečné, neboť závisí na vůli dlužníka.

[2] K rozporu Projektu rozdělení se zákonem o přeměnách ohledně vlastního kapitálu dlužníka.

30. V tomto směru dovolatel vytýká odvolacímu soudu, že se nezabýval námitkou, podle níž Projekt rozdělení trpí vadami, které zkracují možnost uspokojení věřitelů dlužníka a snižují efektivitu ustanovení zákona o přeměnách týkajících se ochrany věřitelů. Konkrétně se odvolací soud nezabýval tím, že vlastní kapitál dlužníka vykázaný v účetní rozvaze byl v rozporu s § 266 zákona o přeměnách nižší než jeho základní kapitál.

[3] K pasivní legitimaci druhého žalovaného.

31. Odvolací soud podle dovolatele nesprávně aplikoval § 237 a § 239 insolvenčního zákona, když dovodil, že druhý žalovaný není osobou, která by byla povinna vydat dlužníkovo plnění z Projektu rozdělení do majetkové podstaty jako věřitel dlužníka, jehož pohledávka přešla podle Projektu rozdělení na nástupnickou společnost. Takový věřitel může mít z neúčinného právního úkonu prospěch tehdy, dostane-li se mu lepšího uspokojení jeho pohledávky, než jakého by se mu dostalo v konkursu dlužníka, výlučně z důvodu, že závazek dlužníka uspokojit takovou pohledávku přešel na nástupnickou společnost společně s majetkem, který vzhledem ke své hodnotě umožňuje vyšší míru uspokojení věřitele než v konkursu dlužníka.

32. Nejvyšší soud shledává dovolání podle § 237 o. s. ř. přípustným, když pro daný případ neplatí žádné z omezení přípustnosti dovolání vypočtených v § 238 o. s. ř. a v dovoláním předestřených otázkách jde zčásti o problematiku Nejvyšším soudem neřešenou a zčásti je napadené rozhodnutí v rozporu s dále označenou judikaturou Nejvyššího soudu.

33. Vady řízení, k nimž Nejvyšší soud u přípustného dovolání přihlíží z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 o. s. ř.), nejsou dovoláním namítány a ze spisu se nepodávají, Nejvyšší soud se proto - v hranicích právních otázek vymezených dovoláním - zabýval tím, zda je dán dovolací důvod uplatněný dovolatelem, tedy správností právního posouzení věci odvolacím soudem.

34. Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

35. Skutkový stav věci, jak byl zjištěn soudy nižších stupňů, dovoláním nemohl být zpochybněn a Nejvyšší soud z něj při dalších úvahách vychází.

36. Pro další úvahy Nejvyššího soudu jsou rozhodná následující ustanovení insolvenčního zákona a zákona o přeměnách:

§ 235 (insolvenčního zákona)

(1) Neúčinnými jsou právní úkony, kterými dlužník zkracuje možnost uspokojení věřitelů nebo zvýhodňuje některé věřitele na úkor jiných. Za právní úkon se považuje též dlužníkovo opomenutí.

(...)

§ 237 (insolvenčního zákona)

(1) Povinnost vydat do majetkové podstaty dlužníkovo plnění z neúčinných právních úkonů mají osoby, v jejichž prospěch byl neúčinný právní úkon učiněn nebo které z něho měly prospěch.

(...)

§ 239 (insolvenčního zákona)

(1) Odporovat právním úkonům dlužníka může v insolvenčním řízení pouze insolvenční správce, i když nejde o osobu s dispozičním oprávněním, a to odpůří žalobou podanou proti osobám, které mají povinnost vydat dlužníkovo plnění z neúčinných právních úkonů do majetkové podstaty. Jestliže v době zahájení insolvenčního řízení probíhá o téže věci řízení na základě odpůří žaloby jiné osoby, nelze v něm až do skončení insolvenčního řízení pokračovat.

(...)

§ 241 (insolvenčního zákona)

(...)

(3) Zvýhodňujícími právními úkony jsou zejména úkony, kterými dlužník

a/ splnil dluh dříve, než se stal splatným,

b/ dohodl změnu nebo nahrazení závazku ve svůj neprospěch,

c/ prominul svému dlužníku splnění dluhu nebo jinak dohodl anebo umožnil zánik či nesplnění svého práva,

d/ poskytl svůj majetek k zajištění již existujícího závazku, ledaže jde o vznik zajištění v důsledku změn vnitřního obsahu zastavené věci hromadné.

(4) Zvýhodňujícímu právnímu úkonu lze odporovat, byl-li učiněn v posledních 3 letech před zahájením insolvenčního řízení ve prospěch osoby dlužníku blízké nebo osoby, která tvoří s dlužníkem koncern, anebo v době 1 roku před zahájením insolvenčního řízení ve prospěch jiné osoby.

§ 242 (insolvenčního zákona)

Neúčinnost úmyslně zkracujících právních úkonů

(1) Odporovat lze rovněž právnímu úkonu, kterým dlužník úmyslně zkrátil uspokojení věřitele, byl-li tento úmysl druhé straně znám nebo jí se zřetelem ke všem okolnostem musel být znám.

(2) Má se za to, že u úmyslně zkracujícího právního úkonu učiněného ve prospěch osoby dlužníku blízké nebo osoby, která tvoří s dlužníkem koncern, byl dlužníkův úmysl této osobě znám.

(3) Úmyslně zkracujícímu právnímu úkonu lze odporovat, byl-li učiněn v posledních 5 letech před zahájením insolvenčního řízení.

§ 1 (zákona o přeměnách)

(1) Tento zákon upravuje přeměny obchodních společností (dále jen „společnost“) a družstev a zapracovává příslušné předpisy Evropské unie.

(2) Přeměnou se pro účely tohoto zákona rozumí fúze společností nebo družstva, rozdělení společnosti nebo družstva, převod jmění na společníka, změna právní formy a přeshraniční přemístění sídla.

(3) Právní případy uvedené v odstavci 2 se řídí ustanoveními tohoto zákona. Nelze-li některé otázky řešit podle těchto ustanovení, řídí se ustanoveními zákona, který upravuje právní poměry obchodních společností a družstev.

§ 35 (zákona o přeměnách)

(1) Věřitelé osob zúčastněných na přeměně, kteří přihlásí své nesplacené pohledávky do 6 měsíců ode dne, kdy se zápis přeměny do obchodního rejstříku stal účinným vůči třetím osobám, mohou požadovat poskytnutí dostatečné jistoty, jestliže se v důsledku přeměny zhorší dobytost jejich pohledávek. Marným uplynutím této lhůty toto právo zaniká.

(2) Nedojde-li mezi věřitelem a osobou zúčastněnou na přeměně k dohodě o způsobu zajištění pohledávky, rozhodne o dostatečném zajištění soud s ohledem na druh a výši pohledávky.

(3) Jestliže věřitel prokáže, že se v důsledku přeměny podstatným způsobem sníží dobytost jeho pohledávky a osoba zúčastněná na přeměně neposkytla přiměřené zajištění, může požadovat poskytnutí dostatečné jistoty ještě před zápisem přeměny do obchodního rejstříku.

§ 57 (zákona přeměnách)

(1) Po zápisu přeměny do obchodního rejstříku nelze

a/ tento zápis zrušit,

b/ určit neplatnost projektu přeměny nebo vyslovit neplatnost rozhodnutí o schválení přeměny; tím není dotčeno právo společníků nebo členů na dorovnání a na náhradu škody, popřípadě na přiměřené zadostiučinění, nebo

c/ změnit ani zrušit projekt přeměny.

(...)

§ 257 (zákona o přeměnách)

(1) Každá z nástupnických společností ručí za závazky, jež přešly v důsledku rozdělení ze zaniklé nebo rozdělované společnosti na ostatní nástupnické společnosti nebo zůstaly rozdělované společnosti při odštěpení, společně a nerozdílně s ostatními nástupnickými společnostmi až do částky ocenění jmění, jež na ni mělo přejít podle projektu rozdělení uvedené v posudku znalce pro ocenění jmění.

(2) Nedochozí-li k ocenění jmění posudkem znalce, ručí každá z nástupnických společností nebo každé z nástupnických družstev za závazky, jež přešly v důsledku rozdělení ze zaniklé nebo rozdělované společnosti nebo družstva na ostatní nástupnické společnosti nebo družstva nebo zůstaly rozdělované společnosti nebo družstvu při odštěpení, společně a nerozdílně s ostatními nástupnickými společnostmi nebo družstvy až do částky vlastního kapitálu vykázané v zahajovací rozvaze.

§ 258 (zákona o přeměnách)

Rozdělovaná společnost nebo rozdělované družstvo ručí za závazky, jež přešly v důsledku odštěpení na nástupnickou společnost nebo družstvo nebo na více nástupnických společností nebo družstev, do výše svého vlastního kapitálu vykázaného v zahajovací rozvaze.

§ 259 (zákona o přeměnách)

Ustanovení § 35 až 40 nejsou ustanoveními § 257 a 258 dotčena.

§ 264 (zákona o přeměnách)

Není-li věřiteli známo, na kterou z nástupnických společností nebo družstev přešla pohledávka zaniklé nebo rozdělení společnosti nebo družstva, může vyžadovat splnění závazku na kterékoliv z nástupnických společností nebo družstev.

37. V uvedené podobě platí označená ustanovení insolvenčního zákona beze změny od zahájení insolvenčního řízení na majetek dlužníka. Citovaná ustanovení zákona o přeměnách, ve znění účinném do 31. prosince 2013, v uvedené podobě platila v době přijetí Projektu rozdělení.

38. Nejvyšší soud úvodem poukazuje na to, že ponechají-li se stranou právní úkony, které dlužník učinil poté, co nastaly účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení, v rozporu s § 111 a § 246 odst. 2 insolvenčního zákona, lze podle § 235 až § 243 insolvenčního zákona odporovat jen těm právním úkonům dlužníka, jež jsou taxativně vypočteny v § 240 až § 242 insolvenčního zákona. Z těchto ustanovení se podává, že právě jejich prostřednictvím se dává (pro insolvenční účely) obsah pojmu „zkracující právní úkon dlužníka“ a „zvýhodňující právní úkon dlužníka“. Ustanovení § 241 insolvenčního zákona se zabývá zvýhodňujícími právními úkony, § 242 insolvenčního zákona pak neúčinností úmyslně zkracujících právních úkonů. Právní úkony bez přiměřeného protiplnění (§ 240 insolvenčního zákona) jsou ve výsledku též zkracujícími právními úkony. Srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. února 2014, sp. zn. 29 Cdo 677/2011, uveřejněný pod číslem 60/2014 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek. Tato právní úprava je právní úpravou komplexní,

nahrazující v insolvenčním řízení obecné instituty odporovatelnosti upravené v době do 31. prosince 2013 v zákoně č. [40/1964](#) Sb., občanského zákoníku a v době od 1. ledna 2014 v zákoně č. [89/2012](#) Sb., občanského zákoníku (srov. např. důvody rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 30. září 2015, sen. zn. 29 ICdo 17/2013, uveřejněného v časopise Soudní judikatura, číslo 8, ročník 2016, pod číslem 101, nebo důvody rozsudku ze dne 22. prosince 2015, sen. zn. 29 ICdo 48/2013, uveřejněného pod číslem 106/2016 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek). Na tomto základě činí Nejvyšší soud k jednotlivým dovoláním předestřeným otázkám následující závěry:

[1] K možnosti odporovat Projektu rozdělení.

39. Odvolací soud se zabýval i tím, zda může být Projekt rozdělení neúčinným právním úkonem podle § 240 a § 241 insolvenčního zákona. Vzhledem ke skutečnosti, že právní účinky přeměny nastaly dne 27. dubna 2012 (zápisem přeměny do obchodního rejstříku, srov. § 59 odst. 1 zákona o přeměnách) a insolvenční řízení bylo zahájeno na základě insolvenčního návrhu dlužníka dne 25. května 2015, Nejvyšší soud nepřezkoumával správnost závěrů odvolacího soudu při výkladu § 240 a § 241 insolvenčního zákona. Podle v označených ustanoveních vymezených skutkových podstat totiž nelze úspěšně napadnout Projekt rozdělení již proto, že se uskutečnil dříve než tři roky před zahájením insolvenčního řízení (srov. § 240 odst. 3 a § 241 odst. 4 insolvenčního zákona).

40. Zbývá se vypořádat s tím, zda Projekt rozdělení mohl být neúčinným právním úkonem podle § 242 insolvenčního zákona.

41. Skutková podstata podle § 242 insolvenčního zákona je samostatnou skutkovou podstatou zabývající se neúčinností úmyslně zkracujících právních úkonů dlužníka. Pro naplnění této skutkové podstaty je nutné, aby byly splněny následující předpoklady:

1/ Dlužník daným právním úkonem musel skutečně a objektivně zkrátit uspokojení některého svého věřitele, tedy postačí, že zkrátit uspokojení pohledávky byť jediného věřitele. Pouhý úmysl zkrátit není dostačující.

2/ Musel tak učinit úmyslně, tedy vědět, že právním úkonem může zkrátit svého věřitele, a zkrátit jej chtít, nebo vědět, že právním úkonem může zkrátit svého věřitele, a pro případ, že jej skutečně zkrátí, s tím být srozuměn. Nestačí pouze zkrácení z nedbalosti [k rozdílům mezi nedbalostí a úmyslem (lhostejno, že při výkladu odpovědnosti za škodu) srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. září 2014, sp. zn. 21 Cdo 2811/2013, uveřejněný pod číslem 24/2015 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek].

3/ Úmysl dlužníka zkrátit jeho věřitele nemusí směřovat vůči konkrétním osobám, které za ním mají pohledávku. Pro zkoumání úmyslu dlužníka „cum animo fraudandi“ není právně rozhodné, že tento úmysl směřuje ke zkrácení pohledávky, která ještě není splatná, nebo která dokonce ještě nevznikla (budoucí pohledávky); pro vyloučení tohoto úmyslu tak není ani podstatné, že jde o splatnou pohledávku, o které se vede soudní spor (o pohledávku spornou). Srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. července 2021, sen. zn. 29 ICdo 58/2020.

4/ Tento úmysl byl druhé straně znám nebo jí se zřetelem ke všem okolnostem musel být znám. V případě právního úkonu učiněného ve prospěch osoby dlužníku blízké nebo osoby, která tvoří s dlužníkem koncern, je konstruována vyvratitelná právní domněnka, že byl dlužníkům úmysl této osobě znám. K prokázání vědomosti druhé smluvní strany právního úkonu o úmyslu dlužníka „cum animo fraudandi“ jinak postačuje prokázat, že druhá strana musela v době právního úkonu vědět, že dlužník má alespoň jednu nesplacenou pohledávku a že dlužník vůči ní učinil právní úkon v úmyslu zmařit uspokojení svého věřitele; srov. opět rozsudek Nejvyššího soudu sen. zn. 29 ICdo 58/2020.

5/ Takový právní úkon byl učiněn v posledních 5 letech před zahájením insolvenčního řízení.

Srov. dále např. též rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 20. prosince 2018, sen. zn. 29 ICdo 90/2016 a ze dne 30. května 2019, sen. zn. 29 ICdo 79/2017.

42. Odvolací soud především uvedl, že posledně označené ustanovení se na danou věc neuplatní proto, že předpokladem jeho aplikace je zjištění, že v důsledku neúčinného právního úkonu dojde ke zkrácení „všech“ věřitelů dlužníka. Taková podmínka v případě přeměny nemůže být splněna, neboť přeměna bude vždy pro některé věřitele výhodná. V důsledku přeměny totiž nelze vyloučit jinou míru uspokojení věřitelů.

43. Uvedené závěry však odporují tomu, co Nejvyšší soud dovodil při výkladu § 242 insolvenčního zákona (srov. shrnutí judikatury v odstavci 41.). Odvolacím soudem zmiňovaná podmínka, že odporovatelným právním úkonem podle § 242 insolvenčního zákona může být pouze právní úkon, který poškozuje „všechny“ dlužníkovy věřitele, z označeného ustanovení insolvenčního zákona neplyne.

44. Nejvyšší soud nesdílí ani závěr odvolacího soudu, podle něhož nelze napadnout projekt přeměny s ohledem na „povahu tohoto právního jednání“. Odvolacímu soudu lze přisvědčit v tom, že nejčastěji insolvenční správci odpůrcími žalobami zpochybňují dvoustranné právní úkony (typicky smlouvy o převodu vlastnictví nebo o poskytnutí služby); napadat však lze i jednostranné právní úkony dlužníka (např. splnění závazku). Judikatura pak dovodila, že odpůrcí žalobou lze napadnout rovněž rozhodnutí valné hromady obchodní společnosti nebo rozhodnutí jediného společníka obchodní společnosti. K tomu viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. března 2014, sen. zn. 29 ICdo 6/2012, uveřejněný pod číslem 65/2014 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek, k jehož závěrům na dané téma se Nejvyšší soud přihlásil např. v usnesení ze dne 2. února 2021, sen. zn. 29 ICdo 22/2019.

45. Hlavní argumentační linie odvolacího soudu se však odvíjela od úvahy, podle níž nelze napadat projekt přeměny především proto, že zákon o přeměnách má svou vlastní úpravu ochrany věřitelů. Dále odvolací soud akcentoval, že celá konstrukce přeměn je vybudována na pravidlu, že po zápisu přeměny do obchodního rejstříku je tento proces, bez ohledu na míru porušení zákona, ke kterému při něm případně došlo, nezvratitelný. Konečně odvolací soud poukazyval i na to, že zpochybněním přeměny by byli poškozeni věřitelé, jejichž pohledávky vůči nástupnické společnosti vznikly až po přeměně.

46. Posledně uvedený argument není relevantní již proto, že zpochybnění právního úkonu, v jehož důsledku přejde majetek dlužníka na třetí osobu, je samotnou podstatou institutu neúčinnosti. Je-li insolvenční správce s odpůrcí žalobou úspěšný a dosáhne-li neúčinnosti převodu majetku na třetí osobu, vždy to má dopad do majetkových poměrů dotčené osoby a zprostředkovaně to může ovlivnit i její věřitele bez ohledu na to, kdy jim vznikla pohledávka za touto osobou. Odvolacím soudem použitý argument by tak byl uplatnitelný nejen tehdy, je-li odporovatelným právním úkonem projekt přeměny, nýbrž u všech právních úkonů dlužníka. Institut neúčinnosti by tak nebyl reálně aplikovatelný.

47. Ani z právní úpravy přeměn, která vskutku vychází z toho, že po dokončení přeměny jde o stav nezvratitelný, ještě bez dalšího neplyne, že přeměnu nelze napadnout odpůrcí žalobou. Určení neúčinnosti právního úkonu totiž nevede ke zrušení nebo zneplatnění přeměny, ale pouze k tomu, že vůči insolvenčnímu správci (a věřitelům dlužníka) je přeměna neúčinná. Úspěšná odpůrcí žaloba podle § 235 a násl. insolvenčního zákona nemění ničeho na platnosti přeměny ani na její účinnosti vůči těm subjektům, v jejichž prospěch nepůsobí vyhovující rozsudek insolvenčního soudu o odpůrcí žalobě.

48. Za přílehlavý však Nejvyšší soud považuje poukaz odvolacího soudu na úpravu ochrany věřitelů stanovenou v zákoně o přeměnách. Tento zákon vsutku obsahuje obecnou ochranu věřitelů v § 35 zákona o přeměnách, podle níž má věřitel právo na poskytnutí jistoty, a zvláštní ochranu věřitelů při rozdělení upravenou v § 257 a § 258 zákona o přeměnách, spočívající v ručení nástupnické či rozdělované společnosti. Věřitelé tak mají při rozdělení společností zvláštní ochranné instituty, které obvykle (u jiných odporovatelných právních úkonů) k dispozici nemají. Je proto otázkou, zda tato pravidla lze „přidat“ k obecné insolvenční neúčinnosti a věřitelé mají (prostřednictvím insolvenčního správce) další nástroj ochrany, anebo zda tato ochrana nahrazuje (vyklučuje) odpůrcí nároky v insolvenční.

49. Jak upozornil již dovolatel, v odborné literatuře se k dané problematice vyslovuje dílo Kuhn, P., Štenglová, I., Bílá, I., Havel, B. a kol. Zákon o přeměnách obchodních společností a družstev. Komentář. 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, na str. 22, tak, že „pravidla o přezkumu platnosti přeměny podle § 52 a násl. nepopírají možnost dovolávat se neúčinnosti přeměny odpůrcí žalobou podle § 235 a násl. insolvenčního zákona. Ustanovení § 56 zákona o přeměnách sice znemožňuje napadání přeměny, nicméně neruší možnost dovolání se neúčinnosti tehdy, došlo-li k poškození věřitelů podle insolvenčního zákona. V každém případě se však postupuje podle pravidel insolvenčního zákona a platí obecný předpoklad, že prohlášením neúčinnosti se přeměna nestává neplatnou, pouze se uplatní postup podle § 236 a § 237 insolvenčního zákona“.

50. Ke stejnému závěru dospívá Petr Mundl v článku „K možnosti domáhat se určení relativní neúčinnosti projektu přeměny v rámci insolvenčního řízení“, publikovaném dne 25. října 2018 na www.epravo.cz, podle něhož úprava ochrany věřitelů společností zúčastněných na přeměně nepokrývá celé spektrum možných úkonů, které některé věřitele zkrátí, popřípadě některé věřitele zvýhodní.

51. S přihlédnutím k tomu, že zákon o přeměnách zapracovává do českého právního řádu (i) šestou směrnicí Rady 82/891/EHS ze dne 17. prosince 1982 (dále jen „šestá směrnice“), Nejvyšší soud v dotčených souvislostech poukazuje i na závěry obsažené v rozsudku Soudního dvora Evropské unie (druhého senátu) ze dne 30. ledna 2020, I. G. I. Srl v. Maria Grazia Cicenia a další, C-394/18, podané k výkladu článku 12 a 19 šesté směrnice (ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/63/ES ze dne 13. listopadu 2007).

52. V označeném rozsudku (na který přílehlavě poukázal dovolatel) dospěl Soudní dvůr Evropské unie k těmto závěrům:

53. Článek 12 šesté směrnice, ve spojení s články 21 a 22 uvedené směrnice, musí být vykládán v tom smyslu, že nebrání tomu, aby věřitelé rozdělované společnosti, jejichž pohledávky vznikly před rozdělením a kteří nevyužili prostředky ochrany stanovené ve vnitrostátní právní úpravě na základě uvedeného článku 12, mohli podat odpůrcí žalobu po uskutečnění rozdělení, a to za účelem prohlášení neúčinnosti rozdělení vůči nim, a navrhnout exekuční nebo zajišťovací opatření týkající se majetku, který byl převeden na nově založenou společnost.

54. Článek 19 šesté směrnice, ve spojení s články 21 a 22 uvedené směrnice, který upravuje režim neplatnosti rozdělení, musí být vykládán v tom smyslu, že nebrání tomu, aby věřitelé rozdělované společnosti podali po uskutečnění rozdělení odpůrcí žalobu, která nenarušuje platnost tohoto rozdělení, ale pouze umožňuje, aby toto rozdělení bylo vůči těmto věřitelům neúčinné.

55. Z citovaného rozsudku Soudního dvora Evropské unie tak vyplývá, že dotčené články označené směrnice, které chrání věřitele rozdělované společnosti, stanoví minimální systém ochrany věřitelů před újmou, která jim může být rozdělením způsobena. Nevylučují však uplatnění další ochrany, která je (může být) stanovena na ochranu těchto věřitelů národními právními úpravami (v

posuzované věci šlo o italskou úpravu „obecné“ odpůrcí žaloby).

56. Otázka, zda k ochraně věřitelů obsažené v zákoně o přeměnách přistupuje i další ochrana, tj. možnost napadat přeměnu na základě odpůrcích žalob, v daném případě odpůrcí žaloby podle insolvenčního zákona, se tudíž posuzuje podle národní (české) právní úpravy. Protože zákon o přeměnách výslovně nevylučuje možnost napadnout projekt přeměny odpůrcí žalobou a vyluku v tomto směru neobsahuje ani insolvenční zákon, Nejvyšší soud ve shodě s tím, co k dané problematice uvádí odborná literatura, uzavírá, že nenalézá žádný důvod, který by měl bránit závěru, že Projekt rozdělení lze napadnout odpůrcí žalobou podle § 235 a násl. insolvenčního zákona.

57. V posouzení první z dovolatelem předestřených otázek proto napadené rozhodnutí neobstojí.

58. Odpovídat na druhou otázku (zda může být Projekt rozdělení neúčinným právním úkonem pro dovolatelem tvrzené porušení § 266 zákona o přeměnách) je předčasné, neboť odvolací soud se s ohledem na svůj právní názor o nepřipustnosti odpůrcí žaloby dovolatelem uplatněnými argumenty nezabýval.

[3] K pasivní věcné legitimaci druhého žalovaného.

59. Nedůvodnost žaloby ve vztahu k druhému žalovanému odvolací soud dovedl z toho, že ten není stranou Projektu rozdělení, tedy že není nástupnickou ani rozdělovanou společností.

60. Podle ustálené judikatury Nejvyššího soudu platí, že § 237 odst. 1 ve spojení s § 239 odst. 1 insolvenčního zákona vymezuje jako pasivně legitimované subjekty (jako nositele povinnosti vydat do majetkové podstaty dlužníkovu plnění z neúčinných právních úkonů) osoby, „v jejichž prospěch byl neúčinný právní úkon učiněn“, nebo osoby, „které z něho měly prospěch“. Zjednodušeně řešeno, odpůrcí nároky jsou koncipovány tak, že pasivní věcná legitimace postihuje osoby, jimž se dostalo prospěchu (poskytnutím plnění podle neúčinného právního úkonu dlužníkem) z neúčinného právního úkonu dlužníka. Srov. důvody rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 28. února 2017, sp. zn. 29 Cdo 363/2015, uveřejněného pod číslem 93/2018 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „R 93/2018“).

61. Z R 93/2018 tedy plyne, že pasivní věcnou legitimaci v odpůrcích sporech mají osoby, v jejichž prospěch byl neúčinný právní úkon učiněn, nebo osoby, které z něho měly prospěch.

62. V poměrech dané věci proto není podstatné, zda druhý žalovaný byl „stranou“ Projektu rozdělení, ale zda měl z odpůrcí žalobou zpochybněného právního úkonu dlužníka prospěch. Otázku, zda se v důsledku Projektu rozdělení druhému žalovanému dostalo plnění, které by mohl žalobce požadovat do majetkové podstaty dlužníka, však odvolací soud nezkoumal, proto je právní posouzení dané otázky nesprávné.

63. Nejvyšší soud proto, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení (§ 243e odst. 1 a 2 o. s. ř.).

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Ustanovení zástupce](#)

- [Náhrada škody](#)
- [Nájemné \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odměna advokáta \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Péče o dítě \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Smlouva o smlouvě budoucí \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Daňová exekuce](#)
- [Cenové rozhodnutí rozporné se zákonem](#)
- [Autonomie vůle](#)
- [Adhezní nárok \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Zmatečnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)